

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Неліктен баланы жастайынан еңбекке баулу қажет?

ЖАРИЯЛАНДЫ
10.12.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/172215/**Аты-жөні: Ыбрай Жайнагүл Нағметұллақызы****Лауазымы: тәрбиеші****Ақтөбе облысы****Шалқар ауданы****Станция :Тоғыз****“N7 ЖОББМ”КММ****Неліктен баланы жастайынан еңбекке баулу қажет?****Кіріспе.**

Баланың жеке тұлға ретінде қалыптасуы тек білім мен тәрбие беру арқылы ғана емес, сонымен бірге еңбекке баулу арқылы да жүзеге асады. Өйткені, еңбек — адам өмірінің негізгі тірегі, әлеуметтік өмірге деген жауапкершілік пен ынта-ықылас қалыптастыратын маңызды фактор болып табылады. Баланы жастайынан еңбекке баулу оның тек материалдық, бірақ рухани тұрғыдан да дамуына оң әсер етеді. Еңбек әрқашан ой мен қиялдың жұмысымен байланысты. Жұмысты орындау барысында бала не істеу керектігін және оны қалай орындау керектігін, қандай құралдар мен материалдарды қолдану керектігін ойлайды. Жұмыс істеу барысында бала заттар мен материалдардың қасиеттерімен тікелей танысады. Мүмкін болатын еңбек міндеттерін жүйелі орындай отырып, бала өз ерік-жігерін шыңдайды, тапсырманы орындауға, табандылыққа, жауапкершілікке, бастамашылдыққа тәрбиелейді. Ал бұл қасиеттер адамға кез келген қызмет түріне қажет.

Балалық шақ — адамның өміріндегі маңызды кезеңдердің бірі. Осы кезеңде бала әр түрлі мінез-құлық қалыптарын, дағдылар мен қабілеттерді игереді. Еңбекке баулу баланың жеке тұлға ретінде жетілуіне ықпал етеді. Ол баланың өзін-өзі бағалауын арттырады, жауапкершілік сезімін оятады, өзін-өзі ұстау мен қиындықтарды жеңу дағдыларын дамытады.

Баланың өз күшіне сенімін арттыру үшін еңбекке баулу өте маңызды. Баланың әрбір атқарған жұмысы, тіпті қарапайым тапсырмалар болса да, оған өз ісіне

жауапкершілікпен қарауды үйретеді. Бұл балада жетістікке жетуге деген ұмтылыс пен күш-жігерді нығайтады. Сонымен қатар, еңбек арқылы бала өзіне деген сенімділік сезімін қалыптастырып, қиындықтарды еңсеруге қабілетті болады.

Еңбекке баулудың әлеуметтік маңызы — баланың еңбекке баулу процесі оның әлеуметтік өмірінде де маңызды рөл атқарады. Еңбек — бұл балалардың қоғамдағы рөлін түсінуге, өз орнын табуға көмектесетін құрал. Еңбекке үйретілген бала қоғамға қажет болатын еңбек күшінің бөлігі болып қалыптасады. Баланың өз жұмысына құрметпен қарауы, әр істі жауапкершілікпен орындауы оның келешекте азаматтық міндеттерін орындауда үлгі боларлықтай болады. Балалар еңбек ету арқылы өз құқықтары мен міндеттерін түсінуді, қоғамға пайдалы болуды, адал еңбек ету арқылы басқаларға көмек көрсетуді үйренеді. Мұндай тәжірибе балаларды өз отбасына, қоғамға және өз елінің дамуына үлес қосуға ынталандырады.

Еңбекке баулудың еңбек нарығына дайындығы — заманауи қоғамның талабы бойынша, еңбекке қабілетті, білікті және әр түрлі дағдыларға ие болу өте маңызды. Баланы жастайынан еңбекке баулу оның болашақта өз өмірін, мамандығын таңдауына ықпал етеді. Еңбекке баулудың нәтижесінде бала өз ісінің шебері болуға ұмтылады және өзінің болашақ мамандығына қажетті дағдыларды игереді. Бала кезінен бастап, еңбекке баулу оған уақытты тиімді пайдалану, жұмыс барысында тәртіпті болу, тапсырмаларды орындау, табандылық таныту секілді қасиеттерді үйретеді. Бұл дағдылар болашақта жұмыс орнында қажетті болғандықтан, еңбекке үйрету баланы еңбек нарығына дайын етеді.

Еңбекке баулудың тәрбиелік маңызы — баланың еңбекке баулынуы оның тәрбие процесінің бір бөлігі болып табылады. Тәрбие процесі тек сөзбен ғана емес, іс жүзінде де жүзеге асырылады. Егер бала ерте жастан еңбекке қатысса, оның тәрбие алу процесі дұрыс жүреді. Еңбек — еңбекқорлық, адалдық, табандылық, өзіне және айналасындағы адамдарға деген жауапкершілік сияқты қасиеттерді дамытуға көмектеседі. Баланың еңбекке қатысуы арқылы оның ішкі әлемі дамиды, алдыңғы қатарлы қоғамның мүдделерін түсінеді және сол мүдделермен үйлесімді өмір сүруге үйренеді. Бұл оны мәдениетті, адамгершілікті және еңбекқор болуға тәрбиелейді.

Еңбекке баулудың денсаулыққа әсері — баланың физикалық дамуына да еңбек көп әсер етеді. Жастайынан еңбекке үйренген балалар денсаулықтарын күтуге, еңбек ету барысында физикалық белсенділікті арттыруға, еңбек процесінде әр түрлі қимылдарды жасауға дағдыланады. Бұл олардың денсаулығын нығайтып, күш-қуатын арттырады. Қазіргі таңда балалар көп уақытын ойындар мен компьютерлерде өткізеді, бұл физикалық белсенділіктің жетіспеуіне әкеледі. Ал еңбек арқылы баланың физикалық дамуы жақсарып, ұзақ мерзімді денсаулыққа пайдалы әсер етуі мүмкін.

Қуанышпен жұмыс жасау — мектеп жасына дейінгі балалар ата-анасына еліктейді.

Егер сіздің балаңыз заттары мен ойыншықтарын жинағысы келмесе, оны ойынға айналдырып көріңіз. Оған бастаманы қалдырыңыз, мысалы, ойыншықтарды қалай жинау немесе қою керек. Бірақ жұмыстың белгілі бір мақсаты бар және пайдалы болуы керек екенін түсіндіруді ұмытпаңыз. Мысалы, қуыршақ киімдерін жуу кезінде нәресте жуылған киімнің таза болуын қамтамасыз етуге тырысуы керек. Бұл әрқашан бірінші рет нәтиже бермеуі мүмкін, қолдау көрсету және нәтижелерді орнату. Осылайша ол өз мақсатына жетуді үйренеді. Ал бала пайдалы еңбек пен пайдасыз жұмысты ажырата алмайды деп ойламаңыз. Балаңыздың жұмысын тапсырманың соңында ол нәтижеден қуаныш пен ләззат алатындай етіп ұйымдастыруымыз керек.

Қорытынды

Баланы жастайынан еңбекке баулу оның тек функционалды дағдыларын ғана емес, сондай-ақ моральдық және психологиялық қасиеттерін қалыптастыруға мүмкіндік береді. Еңбекке тәрбиелеудің маңызды аспектілерінің бірі — еңбек арқылы балаға өмірдің мәнін түсіндіру. Балалар тек еңбектің нәтижелерін ғана емес, оны орындау барысында алған тәжірибені де бағалай алады. Бұл дағдылар кейін өмірдің түрлі салаларында қолданылуы мүмкін. Нақ еңбек арқылы бала тәртіпті, бастамашылдық, дербестік, жетістікке жетеді. Сондай-ақ адам өзі еңбек ете бастағанда ғана ата-анасы мен айналасындағы адамдардың өз өміріне қосқан үлесін бағалай алады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. «Отбасы және балабақша»
2. «Мектепкедейінгі жастағы балалардың отбасында тәрбиеленуі» №3. 2012ж
3. Интернет желісі